

Grundläggande granskning: Kommunstyrelsen

Pajala kommun

April 2021

Christer Marklund
Erik Jansen
Jonathan Melkko

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har kommunstyrelsens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Styrning, kontroll och åtgärder
2. Måluppfyllelse för verksamheten
3. Måluppfyllelse för ekonomin

Nr 1 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Övriga områden bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt (2) och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (3).

Därutöver sker en kompletterande granskning inom följande områden: intern kontroll och mätetal

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget 2020.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2020. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor".

Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis) och röd (otillräckligt).

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har styrelsen antagit en plan för sin verksamhet?	Gul	I protokoll 2019-10-14 § 131 föreslår kommunstyrelsen till kommunfullmäktige att besluta om att anta bl.a. strategisk plan 2020-2026, budget 2020 och plan 2021-2023. Det finns dock ingen särskild plan för styrelsens egna verksamhet.
2. Budget	a) Har styrelsen antagit en budget för sin verksamhet?	Gul	Budget för styrelsen ingår i strategisk plan, men den tydliggör ej de ekonomiska ramarna för utskottens verksamheter. Dock ser vi i årsredovisningen att driftredovisning för respektive utskott har följts upp.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för styrelsens verksamhet?	Gul	Från strategisk plan framgår kommunövergripande mål, det finns dock inte särskilda mål för styrelsens verksamhet.
	b) Finns mål formulerade för styrelsens ekonomi?	Grön	Följsamhet av budget är att anse som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	De <i>strategiska målen</i> är uppföljningsbara. Notera dock att det ej finns särskilda mål formulerade för styrelsens verksamhet.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har styrelsen upprättat direktiv/instruktion för rapportering till styrelsen ?	Grön	Från strategisk plan 2020-2026 framgår att uppföljning av målen ska ske vid årsredovisning och delårsuppföljning. Direktiv finns även för årsbokslut- och kvartalsrapportering.
	b) Sker rapportering av verksamhet och ekonomi enligt direktiv?	Grön	Rapportering sker enligt direktiv.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse och resultat?	Gul	Rapportering fokuserar på resultat. Rapportering av måluppfyllelse sker ej då särskilda mål för styrelsen saknas.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
	d) Vidtar styrelsen åtgärder för att nå måluppfyllelse?	Grön	Vid delårsrapport har styrelsen föreslagit kommunfullmäktige besluta om att utskotten ska inkomma med handlingsplan över åtgärder för en budget i balans. Detta då sektorerna <i>Stöd och omsorg</i> , <i>Barn och utbildning</i> samt <i>Teknik och service</i> visade prognoser för negativ budgetavvikelse vid helår.
	e) Är styrelsens åtgärder tillräckliga för att nå måluppfyllelse?	Gul	Styrelsens åtgärder har haft effekter. Däremot visar sektorn <i>Teknik och service</i> negativ budgetavvikelse vid helår.
5. Måluppfyllelse	a) När styrelsen uppsatta mål för verksamheten?	-	Styrelsen saknar mål för sin verksamhet, därav går 5a ej att bedöma (grå).
	b) När styrelsen uppsatta mål för ekonomin?	Grön	<p>Ekonomiskt utfall för styrelsen (inkl. utskotten) år 2020 uppgår till:</p> <ul style="list-style-type: none"> + 4,6 mnkr <p>Driftredovisningen är fortsatt otydlig.</p>

Granskningsiakttagelser - Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	a) Har riskanalys utförts i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Kommunstyrelsens (KS) internkontrollplan (IKP) 2020 beskriver att risker har identifierats genom att gå igenom tidigare plan, revisionens rapporter, kvalitetsledningssystem m.m. Bruttolistan har sedan på tjänstemannanivå analyserats ur perspektiven <i>risk</i> och <i>väsentlighet</i> . De områden som har störst sammanlagda resultat i analysen har sedan förts in i IKP. Detta enligt fullmäktiges direktiv (policy för internkontroll).
	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Röd	Enligt internkontrollplanen har en riskanalys upprättats. Vi har dock inte tagit del av en dokumenterad riskanalys.
7. Plan för intern kontroll	a) Har plan upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Enligt fullmäktiges direktiv ska det för respektive verksamhetsår antas en gemensam IKP av KS och nämnderna. Planen ska omfatta risker och specifika kontrollåtgärder som prioriteras på den politiska nivån. KS har upprättat sin IKP enligt direktiv.
	b) Har styrelsen antagit plan för innevarande år?	Grön	Ja, 2019-12-02 § 154.
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Planen omfattar kommunövergripande risker, risker kopplade till ekonomi- och personaladministrativa rutiner samt verksamhetsrelaterade risker.

Granskningsiakttagelser - Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
8. Rapportering	a) Har styrelsen upprättat direktiv för rapportering till styrelsen?	Grön	Enligt styrelsens internkontrollplan ska återrapportering till politisk nivå ske i samband med årsredovisning vid årets slut
	b) Sker rapportering till styrelsen enligt direktiv?	Gul	Årsredovisning 2019 togs upp på styrelsens sammanträde 2020-03-30, § 33. 2020-05-25 § 56 har styrelsen godkänt uppföljningen av 2019 års internkontrollplan, vilket är ca. 2 månader efter att årsredovisningen återrapporterats.
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Rapporteringen sker skriftligt och beskriver resultaten av kontrollmetoderna.
	d) Vidtar styrelsen vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	Två brister framkom vid uppföljningen av 2019 års plan, 2020-05-25 §56. Vidare beskriver ärendet att utbildnings- och informationsinsatser kommer att genomföras av ekonomienheten, för att motverka detta. Styrelsen godkände uppföljningen av internkontrollplan 2019.
	e) Sker rapportering till fullmäktige i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Gul	Enligt policy för internkontroll ska återrapportering kopplas till fullmäktiges årscykel och sammanställas senast i samband med årsredovisningen. Återrapportering har delvis skett enligt fullmäktiges direktiv för intern kontroll. Återrapportering av internkontrollplan 2019 till styrelsen gjordes 2020-05-25 § 56, medan årsredovisningen 2019 behandlades av styrelsen 2020-03-30 § 33.

Mätetal styrelsearbete

Mätetal	Styrelse Pajala	Genomsnitt Pajala	Noteringar
Ordinarie ledamöter, antal	11	6	Enligt hemsidan
Beslutande ledamöter per sammanträde, procent	97	96	Vi noterar i styrelsens protokoll (2020-09-14 & 10-12) avvikelser vad gäller beslutande ledamöter då ersättare har listats som beslutande ledamot.
Sammanträden, antal	9	10	
Ärenden per sammanträde, antal	17	7	Individnämnden har som flest 2 ärenden/sammanträde under 2020. Bygg- och miljönämndens genomsnitt är 18 st. ärenden/sammanträde
Genomsnittlig tid per ärende, minuter	17	-	För detta mätetal har vi inte kunnat sammanställa ett genomsnitt för Pajala kommuns nämnder och styrelse då bygg- och miljönämndens protokoll från 2020-06-17 -- 2020-12-09 ej tydliggör hur länge sammanträdet varade.
Tid för justering av protokoll, antal dagar	4	3	

Sammanfattande revisionell bedömning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a, 6a, 7a, 8b, 8e</i>	Gul	Styrelsen kan i delvis rimlig grad verifiera att styrelsens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt under år 2020. Vi noterar särskilt att styrelsen ej har upprättat egna mål för sin verksamhet, detta var även fallet verksamhetsår 2019.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Grön	Styrelsen kan i rimlig grad verifiera att styrelsens verksamhet har bedrivits på ett för ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2020. Ekonomiskt utfall för styrelsen (inkl. utskotten) år 2020 uppgår till: <ul style="list-style-type: none">+ 4,6 mnkr
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-e, 6b, 7b-c, 8a, 8c-d</i>	Gul	Styrelsen kan i delvis rimlig grad verifiera att den interna kontrollen inom granskade områden har varit tillräcklig under år 2020. Vi noterar att styrelsen 2020-04-14 § 44 har beslutat föreslå fullmäktige att sammanträden kan genomföras på distans som ett komplement till fysiskt deltagande. Fullmäktige har, 2020-14-14 § 30, beslutat enligt förslag. Styrelsens hantering av Covid-19 har främst varit i form av taxeförändringar, öppnande av covid-19-avdelning (för vårdplatser), plan för pandemi-beredskap i skolan etc. Kommunchef (samt Tf. kommunchef) har kontinuerligt informerat om läget i kommunen avs. covid-19.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till styrelsen:

- Upprätta en plan för styrelsens verksamheter
- Upprätta mål för verksamheten
- Upprätta en dokumenterad riskanalys där samtliga risker inom styrelsens verksamhet behandlas
- Säkerställer en process där uppföljning av internkontrollplan sker i enlighet med direktiv